

fremføre, idet jeg paa Venstres Vegne gerne her vil tegne, om det er mig muligt, et Helhedsbillede af Venstres Stilling i de sidste Tider, 1909 og 1922, overfor Spørgsmaalet om Landets Forsvar.

Det er naturligt, at der i Begyndelsen af dette Aarhundrede blev nedsat en Forsvarskommission, og vi ved, at denne Kommission arbejdede gennem flere Aar. Resultatet kom saa frem her i Rigsdagen, og Forsvarslovene af 1909 blev vedtaget. Og der var een Ting, man var enig om, og det var, at det Værn, vi skulde have, det Forsvar, vi skulde have her i Danmark, det skulde være et Neutralitetsværn; der var ingen, der spekulerede paa, at man skulde bruge det udenfor Landets Grænser, at vi skulde tænke paa Revanche eller Alliancer af den ene eller den anden Slags, men det, der var Tale om, var et Neutralitetsværn for den danske Jord. Derom var man altsaa enig, men om Midlerne var man i allerhøjeste Grad uenig, og det, der i særlig Grad var fremme paa det Tidspunkt — og som for Resten har megen Lighed med det, vi navnlig maa tage i Betragtning i dette Øjeblik —, var de bekendte Haagerkonventioner, som blev vedtaget i 1907. Hvis man læser de lange Forhandlinger og Betænkninger her fra Rigsdagen, vil man se, at ganske enkelte Paragraffer i særlig Grad har spillet en Rolle i Forhandlingerne paa den danske Rigsdag, og de blev fortolket paa vidt forskellig Vis. Jeg skal blot erindre om Artikel 25 i XIII Konvention, hvor der staar, at en neutral Magt i Forhold til de Midler, hvorover den raader, er pligtig at forhindre enhver Krænkelse af de forskellige Bestemmelser, som findes i Konventionerne. Og de Partier, der i 1909 gennemførte Ordningen, hævdede efter vor Opfattelse den Gang som nu med soleklar Ret, at naar en neutral Stat med de Midler, hvorover den raader, havde og har Pligt til at værge sig mod Neutralitetskrænkelser, ligger heri en alvorlig Opfordring til at paatage sig betydelige Byrder baade af personel og finansiel Art for at kunne løse sine Forpligtelser. Og der er mange saadanne. Jeg nævner eksempelvis, at et Land som Svejs i 1870 maatte internere en meget stor fremmed Troppstyrke, og vi har under Verdenskrigen set, at f. Eks. Holland har maattet internere betydelige Troppekontingenter, og det er en given Sag, at skal *det* være muligt for en neutral Magt, maa den være i Besiddelse af visse Magtmidler. Jeg tror i det hele taget, at man kan udtrykke vort Standpunkt ved at citere en gammel Politiker, som oven i

Købet ogsaa er anerkendt i radikale Kredse; han sagde, at i 9 af 10 Tilfælde vil Tilværelsen af en væbnet Magt, afpasset efter Landets Forhold, forebygge ellers opstaaede Tanker om at benytte vort Land i Krigsøjemed. Det er udtrykt i disse faa kraftige Linier, og det er i Virkeligheden ogsaa det, som er vort Værns Hovedopgave. Det er en given Sag — i den Henseende staar vi aldeles ikke tilbage for Socialdemokraterne, at vi afskyer Krig mellem Landene, vi afskyer enhver Borgerkrig, enhver Krig indenfor Landets egne Grænser mellem de forskellige Befolkningsklasser. De kan være overbevist om, at der er ingen Venstremands Hjerte, som bæver af Begejstring, naar man tænker paa Revolution i de andre Lande, det er ganske andre Steder, man bæver i Begejstring, naar man taler om Revolution i andre Lande. Nej, vi afskyer Krig baade i den ene og den anden Form; noget ganske andet er, hvad det er vor Pligt til enhver Tid at gøre, og det er netop at værne om vor Neutralitet og hele vor internationale Stilling; det er derpaa, det kommer an. Det er ogsaa en given Sag — og det gjorde vi saavel i 1909 som senere —, at man tager noget Hensyn til, hvorledes de store Folkeretslærere, der har Verdensnavn, har fortolket de forskellige Bestemmelser, som findes i Konventionerne, og jeg gad vide, om — eller rettere sagt, jeg er aldeles overbevist om, at de Herrer fra Regeringsbænken ikke kan fremføre en eneste Autoritet, de kan tage til Indtægt for saadanne Forslag, som de stiller frem her og ønsker vedtaget i den danske Rigsdag. Jeg skal ikke citere ret mange af disse Folkeretslærere; der er en af dem, der har udtalt, at man opnaar ikke evig Neutralitet ved blot at gøre Krav paa den, man maa ogsaa ville Vilkaarene for den. Her har man netop i faa Linier det, der i Virkeligheden er Kvintessensen af det hele Spørgsmaal, og vi ved, hvorledes den tidligere Konseilspræsident Deuntzer i sin Tid har udtalt, at det vil være et klart Brud paa Neutraliteten, om man nøjes med en blot og bar Protest. Det er altid saaledes her i Livet — det gælder ogsaa disse Forhold —, at har vi gjort vor Pligt — ogsaa internationalt set, idet vi jo i dette Øjeblik er Medlem af Folkeforbundet —, kan vi med saa meget større Tillid vente, at vi til enhver Tid kan faa vor Ret anerkendt.

Naar jeg nu et Øjeblik skal dvæle ved Ordningen af 1909 og ser, hvad Oppositionen, det vil sige de nuværende Regeringspartier, havde at udtale, da vi gennemførte denne Ordning, er det akkurat det samme,